

**5 -8 klasių mokinių komandų rajoninė biologijos olimpiada
I dalis**

.....
(mokyklos pavadinimas)

Užduotis	Surinkti taškai
Testas	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
<i>I dalies taškų suma:</i>	

LINKIME SÉKMÉS!

2009 m. vasario 20 d.

Užduotys 5-6 klasei

1. Užduotis. Testas.

Suraskite po vieną teisingą atsakymą ir jį pažymėkite.

1.1. Visi augalai vadinami gamintojais, nes jie saulei padedami gamina:

- A Neorganines medžiagas.
- B Organines medžiagas.
- C Anglies dioksidą ir deguonį.
- D Organines medžiagas ir deguonį.

1.2. Kokiai karalystei priskiriami gyvi organizmai, atliekantys fotosintezę?

- A Augalai.
- B Grybai.
- C Bakterijos.
- D Gyvūnai.

1.3. Kokia skaidytojų reikšmė gamtoje?

- A Augalai aprūpinami deguonimi.
- B Augalai aprūpinami neorganinėmis medžiagomis.
- C Gyvūnai aprūpinami vandeniu.
- D Skaidytojai jokios reikšmės gamtai neturi.

1.4. Jeigu Tu keliautum nuo pusiaujo į Šiaurės ašigalį, pajustum, kad darosi šalčiau. Keliaudamas nuo pusiaujo į Pietų ašigalį pajustum, kad:

- A Darosi drėgna.
- B Darosi šalčiau.
- C Darosi šilčiau.
- D Niekas nesikeičia.

1.5. 2008 metai buvo keliamieji. Kada kiti keliamieji metai?

- A 2010m.
- B 2012 m.
- C 2014 m.
- D 2018 m.

1.6. Medžiagos savybės negrįžtamai pasikeičia:

- A Iš molio tik nulipdžius vazelę.
- B Ištirpus ledo kubeliui.
- C Iškepus kiaušini.
- D Sudaužius stiklinį butelį.

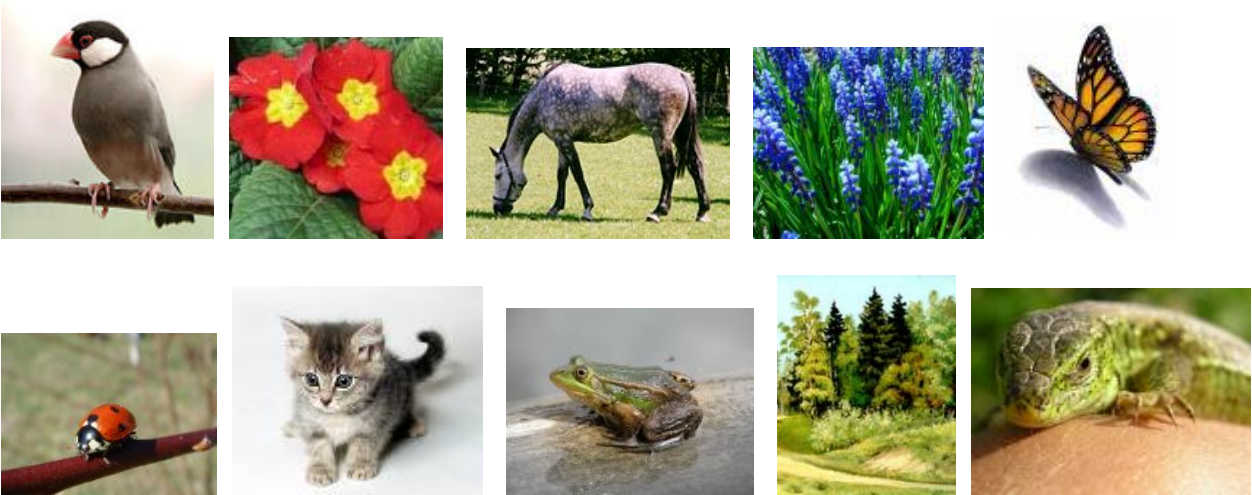
1.7. Kodėl elektrikų įrankių rankenos padengiamos plastikų?

- A Plastikai nelaidūs elektros srovei.
- B Plastikinės rankenos dailios.
- C Už plastikinių rankenų patogumui.
- D Plastikai – tvirtos medžiagos.

Galimi: 7 taškai
Įvertinimas:

2. Užduotis.

2.1. Išižiūrėk į pavaizduotus organizmus ir priskirk juos prie gamintojų ar vartotojų. Apačioje paveikslėlių vartotojus pažymėk **V** raide, gamintojus – **G** raide.

(10 =)

2.2. Paaiškink, kodėl organizmus pavadiname:

GAMINTOJAIS
VARTOTOJAIS

(2 =)

Galimi: 12 taškai
Įvertinimas:

Užduotys 5-6 klasei

3. Užduotis.

3.1. Pabaik rašyti mitybos grandines. Nepamiršk tinkama kryptimi nubrėžti rodyklių.

..... — musė —
Lazdyno riešutas —
Kviečio grūdas —

(3 =)

3.2. Ką rodo rodyklių kryptis mitybos grandinėse?

--

(1 =)

3.3. Mitybos grandinėse pavaizduotus gyvūnus, suskirstyk į augalėdžius, plėšrūnus ir visaėdžius.

AUGALĖDŽIAI	PLĖŠRŪNAI	VISAĖDŽIAI

(9 =)

3.4. Paaiškink, kodėl pagal tai, ką ėda gyvūnai, juos vadiname taip:

AUGALĖDŽIAI
PLĖŠRŪNAI
PARAZITAI

(3 =)

Galimi: 16 taškai

Įvertinimas:

Rajoninė 5-8 kl. mokinių biologijos olimpiada, Vyturių pagrindinė mokykla
Užduotys 5-6 klasei

4. Užduotis.

Judėdami puriu sniegu, žinduoliai palieka pėdų atspaudus, kurie vadinami pėdsakais. Iš jų patyrę pėdsakiai nustato gyvūno rūšį. Pėdsakai rodo, kur žinduolis bėgo, o kur ėjo žingsniu, pagal juos galima rasti guolį ar urvą. Atpažink žinduolių pėdsakus. Judėjimo kryptis iš kairės į dešinę. Gyvūno rūšį įrašyk į lentelę.

4.1.

4.2.

4.3.

4.4.

4.5.

(5 =)

Galimi: 5 taškai

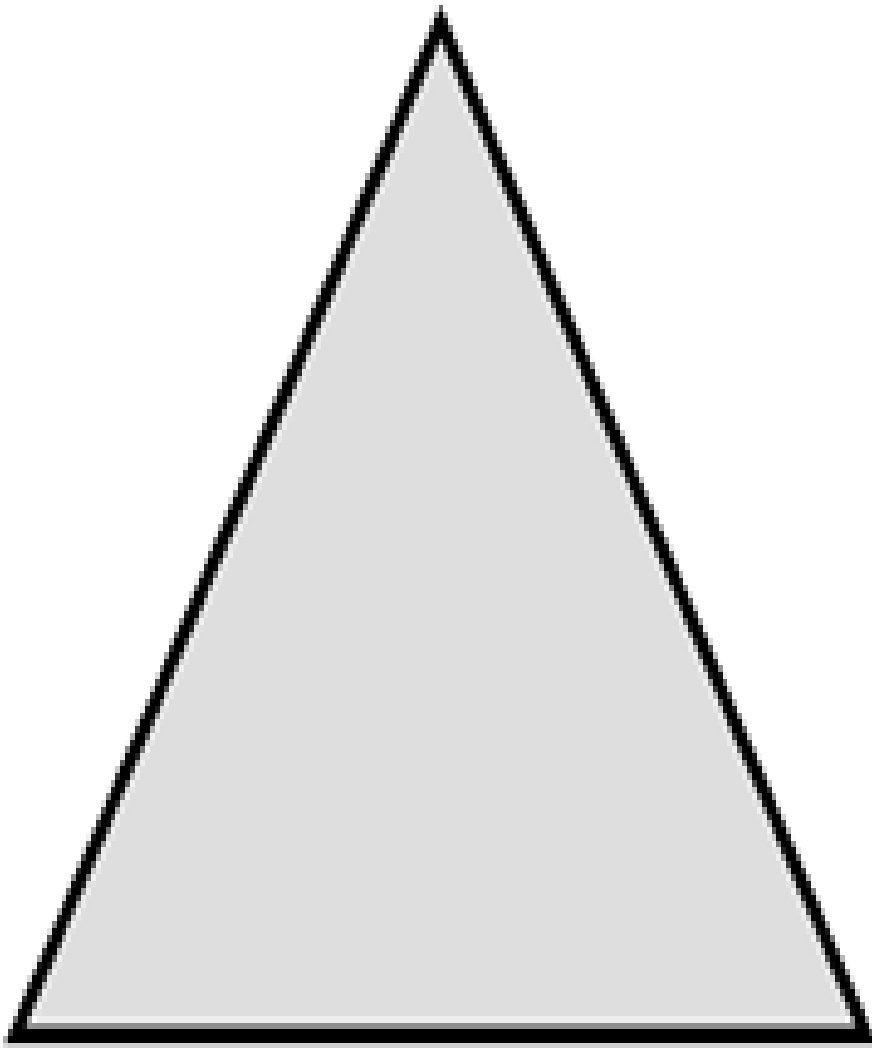
Įvertinimas:

Rajoninė 5-8 kl. mokinių biologijos olimpiada, Vyturių pagrindinė mokykla
Užduotys 5-6 klasei

5. Užduotis.

5.1. Daržovės, saldainiai, liesa mėsa, grietinė, makaronai, vaisiai, duonos gaminiai, žuvis, sviestas, pienas, aliejus, lašiniai, kruopos, avižiniai dribsniai, čipsai, coca-colla.

Išvardinti maisto produktai, kuriuos Tu valgai kiekvieną dieną. Mokslininkai nustatė, kad šių produktų reikia valgyti nevienodą kiekį. Sudėliok piramidėje šiuos produktus taip, kad jie užimtų tam tikrą vietą. Užrašyk, kiek kartų per dieną siūlytum ragauti šių produktų, arba jų gaminių.

(8 =)

5.2. Kuriuose iš išvardintų produktų yra daugiausiai baltymų?

(1 =)

Užduotys 5-6 klasei

5.3.Kuo svarbūs žmogaus organizmui baltymai? Nurodykite dvi priežastis.

(2 =)

5.4.Trys pagrindinės sveikos mitybos taisyklės.

(3 =)

5.5.Užrašyk, kurių produktų visiškai vertėtų atsisakyti.

(1 =)

Galimi: 15 taškai
Įvertinimas:

Rajoninė 5-8 kl. mokinių biologijos olimpiada, Vyturių pagrindinė mokykla

Užduotys 5-6 klasei

6. Užduotis.

6.1. Daugiau, kaip prieš tris šimtus metų Olandijoje gyveno Antonijus Levenhukas, kuris sukonstravo mikroskopą. Kokį darbą dirbo šis žmogus:

--

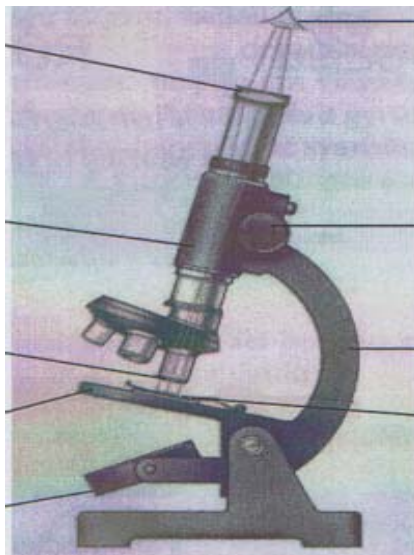
(1 =)

6.2. Savo darbe jis dažnai naudojo didinamąjį prietaisą lupą. Tačiau ji didino labai nedaug ir jam parūpo patobulinti šį prietaisą. Kokia priežastis jį privertėtai padaryti. Pakomentuokite:

--

(1 =)

6.3. Paveikslėlyje pavaizduotas mokyklinis mikroskopas. Sužymėk jo dalis:

(8 =)

6.4. Tyrinėdamas mikroskopu A. Levenhukas atrado plika akimi nematomų organizmų pasaulį. Vėliau šiuos organizmus pagal panašumą suskirstė į keturias grupes. Įvardinkite jas:

(4 =)

Galimi: 14 taškų

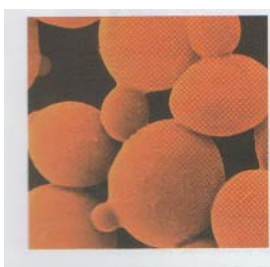
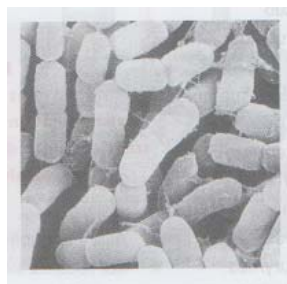
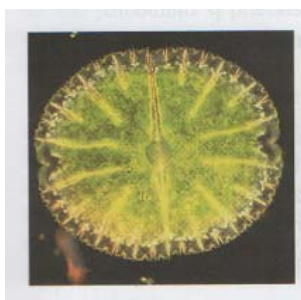
Įvertinimas:

Rajoninė 5-8 kl. mokinių biologijos olimpiada, Vyturių pagrindinė mokykla

Užduotys 5-6 klasei

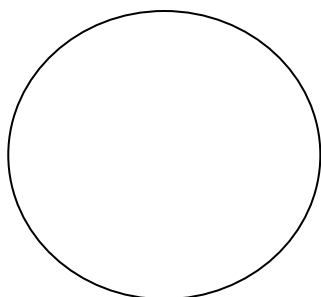
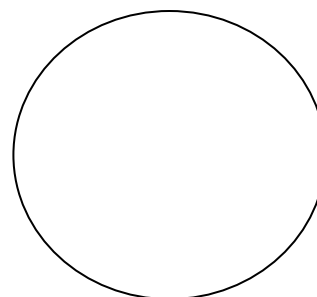
7.Užduotis.

7.1. Paveikslėliuose pavaizduoti organizmai turi savo vardus. Įvardinkite juos. Parašyk po paveikslėlius.

(4 =)

7.2. Vieni mikroorganizmai neturi jokios įtakos mūsų savijautai – taikūs, o kai kurie sukelia pavojingas užkrečiamas ligas. **A** apskritime nupieškite gripo virusą, **B** apskritime – pūlinius sukeliančias bakterijas. Apačioje apskritimų parašykite, kokias ligas sukelia ne tik jie, bet ir jų „giminaičiai“.

A**B**

(4 =)

Galimi: 8 taškai

Įvertinimas

Rajoninė 5-8 kl. mokinių biologijos olimpiada, Vyturių pagrindinė mokykla
Užduotys 5-6 klasei

8. Užduotis.

8.1. Orai labai daug priklauso nuo vėjo krypties. Vėją apibūdina jo kryptis ir greitis. Pasižiūrėjęs į nupieštus paveikslėlius apytikriai įvertink vėjo greitį, pavadink, trumpai apibūdink. Parašyk po paveikslėlius.

A**B****C****D**

(12 =)

8.2. Nupiešk vėjo kryptis:

Pietvakarių	Šiaurės rytų
Šiaurės	Vakarų

--	--

(4 =)

Rajoninė 5-8 kl. mokinių biologijos olimpiada, Vyturių pagrindinė mokykla
Užduotys 5-6 klasei

8.3. Pagal vėją galime prognozuoti oro pakitimus. Kiekvienos krypties vėjas atneša ... Įvardink ką kiekvienos krypties vėjas atneša:

Šiaurės	Rytų
Pietų	Vakarų

(4 =)

8.4. Augalai taip pat reaguoja į oro pakitimus, iš gyvūnų elgsenos irgi galima nuspėti orą. Parašyk keletą būdingiausių požymių.

Katės ir šunys ėda žolę, artėja lietingas metas.

(5 =)

Galimi: 25 taškai

Įvertinimas:

Rajoninė 5-8 kl. mokinių biologijos olimpiada, Vyturių pagrindinė mokykla

Užduotys 5-6 klasei

9. Užduotis.

9.1. Turime šias medžiagas: **valgomoji druska, cukrus, pipirai, smėlis, aliejus, actas**. Pagal kokią savybę šias medžiagas galima būtų suskirstyti į dvi grupes?

--

(1 =)

9.2. Suskirstykite šias medžiagas į dvi grupes pagal šią savybę:

1 grupė	2 grupė

(2 =)

9.3. Nurodykite dar dvi savybes, pagal kurias galėtume skirstyti medžiagas į dvi grupes.

--

(2 =)

Galimi: 5 taškai
Įvertinimas:

Rajoninė 5-8 kl. mokinių biologijos olimpiada, Vyturių pagrindinė mokykla
Užduotys 5-6 klasei

10. Užduotis.

Daugelis gamtoje matė ežį ir žino ...

10.1. Kur dažniausiai sutiksi ežį?

(1 =)

10.2. Kuo ežiai minta?

(1 =)

10.3. Koku būdu ežiai nubaido nuo savęs plėšrūnus?

(1 =)

10.4. Koks didžiausias ežio priešas?

(1 =)

10.5. Kur žiemoja ežys?

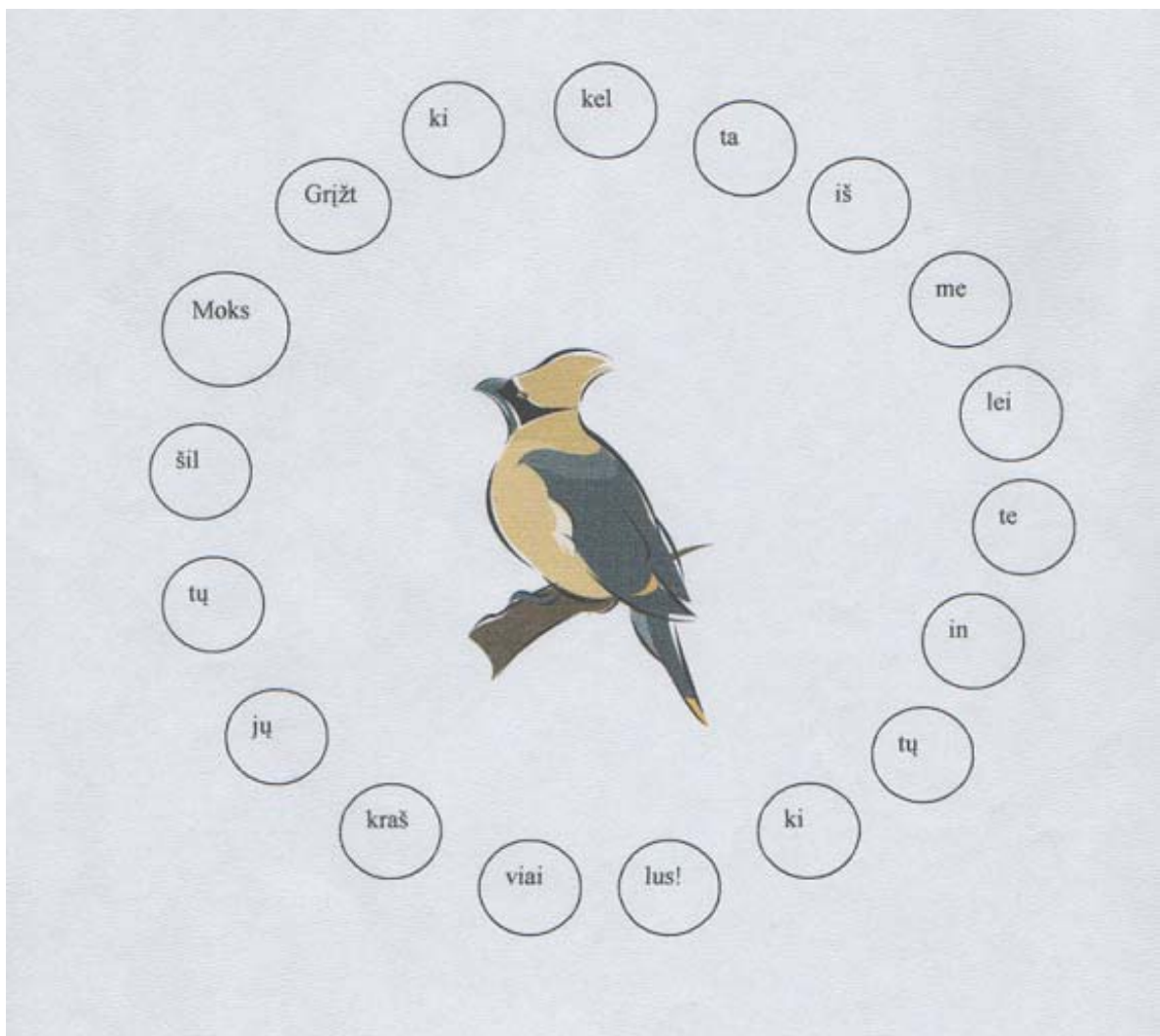
10.6. Ką dar daugiau įdomaus žinai apie ežį? Parašyk.

(1 =)

Galimi: 6 taškai
Įvertinimas:

Rajoninė 5-8 kl. mokinių biologijos olimpiada, Vyturių pagrindinė mokykla
 Užduotys 5-6 klasei

11. Užduotis. Telegrama.

Moksleiviai gavo iš paukščių telegramą, bet neįstengė jos perskaityti. Padėkite jiems iššifruoti, kas joje parašyta.

(5 =)

Galimi: 5 taškai
Ivertinimas:

Rajoninė 5-8 kl. mokinių biologijos olimpiada, Vyturių pagrindinė mokykla

Atsakymai

1. Užduotis. Testas.

Nr.	1	2	3	4	5	6	7
Atsakymas	D	A	B	B	B	C	A

2. Užduotis

1 eilutė - V G V G V	2 eilutė – V V V G V
Visi augalai vadinami gamintojais, nes jie, Saulei padedant, gamina organines medžiagas ir deguonį.	
Žmonės, gyvūnai, bakterijos ir grybai – tai vartotojai, nes jie negamina organinių medžiagų ir deguonies, o tik šias medžiagas vartoja.	

3. Užduotis.

3.1.	
3.2.	Rodyklės mitybos grandinėje rodo, kur link keliauja maisto medžiagos, nuo ėdančio link ėdamo.
3.3.	
3.4.	Augalėdžiai ėda augalų lapus, sėklas, medieną ar žievę, siurbia nektarą iš žiedų. Plėšrūnai ėda kitus, dažniausiai už save smulkesnius gyvūnus, prieš tai juos nužudę. Parazitai minta gyvūnų ir augalų medžiagomis, kai kurie iš jų siurbia kraują.

4. Užduotis.

4.1.	Šernas
4.2.	Lapė
4.3.	Kiškis
4.4.	Voverė
4.5.	Stirna

5. Užduotis.

5.1.	4-6 kartus. Duonos gaminiai, avižiniai dribsniai, makaronai, kruopos. 3-5 kartus. Daržovės, vaisiai. 2-3 kartus. Grietinė, pienas, liesa mėsa, žuvis.
------	---

	Retkarčiais. Lašiniai, sviestas, aliejus.
5.2.	Piene, grietinėje, liesoje mėsoje.
5.3.	Baltymai yra svarbiausia kūno statybinė medžiaga. Jie padeda augti, užgydo žaizdas, atnaujina odą.
5.4.	Saikas. Maisto įvairovė. Medžiagų kiekiai atitiktų organizmo poreikius.
5.5.	Coca-colla, čipsai, saldainiai.

3. Užduotis.

6.1.	Audinių pirklys.
6.2.	Vilninių audinių kokybei nustatyti.
6.3.	Veidrodėlis. Objektyvinis stalelis. Objektyvas. Vamzdis. Okuliaras. Akis. Sraigtas. Stovas. Objektyvinis stiklėlis.
6.4.	Dumbliai. Pirmuonys. Grybai. Bakterijos.

4. Užduotis

7.1.	Vienaląstis dumblis. Bakterijos. Vienaląstiai grybai – mielės. Pirmuonis – klumpelė.
7.2.	A – gripas, pasiutligė, poliomielitas, AIDS B – angina, tuberkuliozė, virškinimo sutrikimai.

8. Užduotis.

8.1.	A – Stiprus vėjas. Vėjo greitis 15 m/s arba 56 km/h. Linguoja medžiai, eiti prieš vėją sunku. B – Silpnas vėjas. Vėjo greitis 5 m/s arba 18 km/h. Judina medžių lapus plevena vėliavas. C – Audra. Vėjo greitis didesnis negu 20 m/s arba 72 km/h. Laužo dideles medžių šakas, neša lengvus daiktus. D – Uraganas. Vėjo greitis daugiau kaip 33 m/s arba 119 km/h. Rauna medžius su šaknėmis, griaua pastatus.
8.2.	
8.3.	Šiaurės – šaltį. Rytų – sausą orą. Pietų – šilumą. Vakarų – debesis ir liūtį.
8.4.	

9. Užduotis.

Tirpumas. Agregatinis būvis. Degumas. Valgoma, nevalgoma. Laidininkas. Rūgštis. Skaidrumas.

10. Užduotis.

10.1.	Soduose, gyvatvorėse, parkuose, miškuose...
10.2.	Įvairiais bestuburiais, vabzdžiais ir jų lervomis, vabalais, šliužais, kirmėlėmis, varlėmis, pelėmis, vaisiais, augalais ...
10.3.	Svarbiausia jo gynyba – kilstelėti snuktį ir bakstelėti priešui į nosį, greitai juda, susiriečia į kamuoliuką.

10.4.	Lapė. Baksnoja bandydama priversti gyvūną išsitiesti ir sprukti šalin, o tada perdreskia jo pilvelį.
10.5	Iš anksto įrengtoje slėptuvėje, savo lizde.
10.6	Pupsi ir skleidžia garsus, naktinis gyvūnas

11. Užduotis.

Moksleiviai, kelkite inkilus! Grįžtame iš šiltųjų kraštų.